

на една такава жалба е наредено на пловдивския управител да разбере положението и да вземе всеки „според имането си да плаща вергията“⁸.

През 1856 г. се засилва разбойничеството. Османската власт не може да гарантира имота и живота на българите. На много места, особено в планинските области, българите самостоятелно организират своята защита. В Пазарджишка каза, според съобщения в печата, върлували повече от 60 разбойници, 15 от тях опустошават Панагюрище, Копривщица и околните села⁹. Такива грабежи в Панагюрския край стават и през следващите години. Фактите за извършваните разбойнически нападения в Пазарджишката каза се потвърждават от Стефан Захариев в писмо до Салчо Чомаков в Пловдив. Той моли Чомаков да се застъпи пред пловдивския управител за премахването на „голямото зло“¹⁰. Това показва, първо, че кризата в империята се задълбочава, независимо от оповестените реформи; второ, печатът дава известна възможност на българите да протестират и настояват за решаване на проблемите. Така че в печата често се свързва информацията с критика срещу съществуващия произвол и възхвала на законността и справедливостта.

Информациите за вътрешната политика на Османската империя позволява на българските читатели да се запознаят с живота извън тяхното селище и район, да се почувстват не само поданици, но и политически субекти с определени права. „Въпреки изцяло лоялния характер на политическата информация, при постоянния акцент върху българската самоличност на читателя, тя несъмнено е способствала за изграждането на модерно политическо мислене, в което националните проблеми са се обособявали с по-ясни контури и смисъл“¹¹.

Възрожденската преса изобилства със сведения за обществената дейност, развивана от българите и българските общини, в частност в Панагюрище. Така сънародниците узнават, че панагюрските епитропи отделят средства за образованието на редица будни младежи. В дописка от Панагюрското читалище във в. „Турция“ ние разбираме, че все повече „народните чувства се събуждат и развиват у нашите съграждани“¹².

Училищното дело от самото си начало има обществено-материална опора в занаятчийското и търговското съсловие. Тази свобода, с която се ползват жителите на Панагюрище, както и богатата природа, сред която е разположено селището, позволяват през епохата на Възраждането то да просперира като икономически център. Фактически тази самостоятелност способства и за укрепване на народността дух на населението.

Уредбата на панагюрското училище и изпитите, които се провеждат в него, са също обект на информация във възрожденската преса¹³. Неспирният стремеж